

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд на тема:

„Развитие на емоционалната възприемчивост и отзивчивост в обучението по музика на учениците от общообразователното училище”

**за присъждане на образователната и научна степен "Доктор"
на Борис Лъчезаров Овнарски**

редовен докторант към катедра „Музика” при Факултета по изкуствата, ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград

Становище: проф. д.н. Румен Потеров, ЮЗУ „Неофит Рилски” –Благоевград

I. БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА

Борис Лъчезаров Овнарски е роден на 30 юли 1991 година. Придобива през 2014 г. ОНС „Бакалавър“ в специалност „ПМИ“, ЮЗУ „Н. Рилски“, а през 2015 г. – ОНС „Магистър“ в същото висше училище. От 2016 г. е редовен докторант в катедра „Музика“, ЮЗУ „Н. Рилски“ по научната специалност 05.07.03 „Методика на обучението по музика“. Работи като учител по музика през 2015 г. и учебната 2017/2018 г. в VIII СУ „Арсени Костенцев“, Благоевград.

II. АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА РАЗРАБОТЕНИЯ ПРОБЛЕМ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Настоящият дисертационен труд третира въпрос, свързан с развитието на емоционалната възприемчивост и отзивчивост при реализиране на дейността възприемане на музика в училище. На основата на анализирани теоретични издания и изхождайки от обособените области на компетентности, включени в Държавните образователни стандарти и тяхното прилагане в действащите в момента учебни програми по музика, докторантът разработва методически модел, насочен към оптимизиране на възможностите при реализиране на музикалната дейност възприемане при учениците от пети, шести и седми клас на общообразователното училище.

В уводът докторантът обстойно е мотивирал интересът си към съответния научен проблем, изхождайки от съвременните насоки в образователната сфера след 1989 г. и Държавните образователни стандарти след 2000 г., което определя и актуалността на настоящото научно изследване.

III. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРИНОСИТЕ

Дисертационният труд е разработен в голям обем – състои се от увод, четири глави, заключение и библиографска справка, с обем от 206 страници и 33 страници приложения. Използваната литература включва 66 заглавия /на кирилица, латиница и 5 уеб сайта/.

Целта на изследването е извлечена от конкретния изследователски проблем, насочен към търсенето на методи и подходи за по-тясно обвързване на музикалното възприятие с познавателната деност на учениците и превръщането на дейността възприемане в активен процес, залегнали в разработването на методическия модел за развитие на емоционалната възприемчивост и отзивчивост.

Приносите на дисертационния труд могат да се обособят в няколко посоки:

Първо, анализирайки психолого-педагогическата литература по въпросите за музикалното възприятие и конкретните посоки при реализиране на дейността възприемане на музика, докторантът прави един нов прочит при изясняване въпроса за иновациите и приложимостта им в обучението, в контекста на съвременните образователни изисквания, поставяйки обучаваните в различни проблемно-творчески ситуации в посока въздействие върху рефлексивността им, което формира сериозна теоретико-практическа база за разработването на авторския методически модел.

Второ, изведеният теоретико-педагогически модел, изграден на съвременни принципи, методи и подходи определя приложимостта му и положителните резултати, касаещи оптимизирането на образователния процес, свързан с развитието на емоционалната възприемчивост и отзивчивост, в чиято основа са залегнали такива методи и подходи, провокиращи интересът и познавателната активност на обучаваните. Тук трябва да направя една голяма скоба и да кажа, че макар и да не присъства директно като текст, то по индиректен начин докторантът недвусмислено ориентира интересът като форма на проявление на познавателната потребност на учениците към невролингвистичното програмиране. Това рефлектира върху изборът на начини провокиращи интереса, тясно обвързвайки ги с предпочитаната репрезентативна система на отделните ученици /визуална, аудиална, кинтестетична и дискретна/, което има отношение не само към предпочитанията на възприятието, но и към последващите процеси на обработка на информацията. По този начин се избягва унифицирането и се търси многоаспектната въздейственост върху възприетийните особености на обучаваните. Именно това определя използването на т.нар. спомагателни средства и свързаният с тях обяснително-иллюстративен метод, с насочващи мисловните процеси цел, защото в музиката най-важна е идеята, а на този етап важна е емоционалната притегателност на произведението. А включените дискуссионни форми целят да провокират и активират когнитивните процеси на учениците, т.е. да не бъдат пасивни слушатели, а активно да изразяват мнение, реализирано на екипен принцип. И тук от значение

е способността на учениците да вербализират настроението и емоцията, която предизвиква у тях конкретното произведение. Това е невъзможно да се осъществи без участието на асоциативността, която стои в основата на модела. А това вече кореспондира с въпросите на музикалната феноменология. Моделът осигурява условия всеки да изрази своето мнение, но в процеса на дискусия да преосмисли позицията си и да внесе корекции в нея.

Трето, ефективността на предлагания модел се определя от проблемно-творческия характер на дейностите, чрез които да се провокира субектната активност на обучаваните, в основата на което лежи наличното субектно познание, постепенното му надграждане и адекватно приложение в нови ситуации и самостоятелност в избора на решения. И тук въпросът за проблемността се разглежда в тясна връзка с модалността на отделните ученици, което от своя страна може да се разглежда единствено и само като стимулиращ активността фактор.

Четвърто, като особено ценно в предлагания методически модел определям неговата *адаптивност*, която проличава най-ярко в практико-приложните аспекти. Това означава - методите, подходите и творческите задачи да бъдат в релевантна връзка с конкретния ментален обект, т.е. произведение. Теоретическите аспекти определят *принципните основи* на модела, а адаптивността се разглеждаща като моделиращо-същностна характеристика в практико-приложен аспект. Това от само себе си изключва свързването с конкретни музикални примери, защото така би се нарушил принципалният скелет на модела. Ако трябва по-образно да се изразя, целият труд може да се възприеме като един учебник по музика, а конкретните посоки на приложение могат да бъдат описани в съпътстващо ръководство за учителя. Но това не е предмет на настоящия труд и би могло да се възприеме единствено и само като пожелание и посока за бъдещата педагогическа дейност на докторанта.

Като цяло, проведената експериментална проверка на разработения методически модел доказва неговата практическата стойност.

IV. ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Докторантът е представил 3 публикации по темата на дисертационния труд, като всички те са част от сборници от конференции, като по този начин е осигурена публичност на научните резултати.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Докторантът Борис Овнарски е изпълнил изискванията на чл. 6 от ЗРАСРБ, както и на чл. 24 и чл. 24 от ППЗРАСРБ за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”.

2. Дисертационният труд притежава научни и научно-приложни приноси и свидетелства за това, че докторантът притежава задълбочени познания и способности за осъществяване на научни изследвания.

3. На основание чл. 12 от ЗРАСРБ и чл. 32 от ППЗРАСРБ давам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на дисертационния труд **„Развитие на емоционалната възприемчивост и отзивчивост в обучението по музика на учениците от общообразователното училище”** разработен от докторанта Борис Лъчезаров Овнарски и подкрепям присъждането на ОНС «Доктор».

07.06.2019

ПОДПИС:

проф. д.н. РУМЕН ПОТЕРОВ